

Handläggare
Jenny Tälth
Telefon: 0850808516

Till
Kungsholmens stadsdelsnämnd
2022-04-28

Remiss om Flyktingmottagande med anledning av händelseutvecklingen i Ukraina, KS 2022/383

Svar på remiss

Förvaltningens förslag till beslut

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Sammanfattning

Med anledning av Rysslands invasion av Ukraina befinner sig en stor del av den ukrainska befolkningen på flykt varav en del av dessa kommer till Sverige och Stockholm. Stockholms stad kommer med anledning av detta ställas inför olika utmaningar inom ett flertal av de verksamhetsområden som innefattas av det kommunala ansvaret kring mottagandet av flyktingar. Dessa utmaningar medför att stadens verksamheter på kort tid kan komma att behöva förstärkas. Ärendet tydliggör stadens inriktning samt föreslår förstärkningar som gör att staden har en stabil grund för mottagande av flyktingar.

Bakgrund

Avdelningen för kvalitet och säkerhet på stadsledningskontoret har berett ett initiativärende till kommunstyrelsen med anledningen av Stockholms stads flyktingmottagande utifrån händelseutvecklingen i Ukraina. Rysslands invasion av Ukraina har medfört att en stor del av den ukrainska befolkningen befinner sig på flykt.

Migrationsverket har gjort en prognos där det framgår olika scenarier gällande hur stort Sveriges mottagande av flyktingar kommer att bli. Antalet spänner sig mellan 76 000 till 212 000 innan sommaren 2022.

EU:s medlemsstater beslutade den 4 mars 2022 om att aktivera massflyktsdirektivet. Det innebär att en ukrainsk medborgare eller en person som har skyddsstatus i Ukraina och har lämnat landet efter den ryska invasionen kan få omedelbart skydd i Sverige och ett tidsbegränsat uppehållstillstånd. Personer som har beviljats uppehållstillstånd enligt massflyktsdirektivet omfattas av lagen om mottagande av asylsökande (LMA). Det innebär att de har rätt till logi, bostadsersättning, dagersättning, skola och förskola för barn,

vård som inte kan vänta och att arbeta. Migrationsverket ansvarar enligt LMA för boende och dagersättning och kommunerna ansvarar för att tillhandahålla en rad verksamheter, bland annat skola och förskola. Migrationsverket har också bett kommunerna inventera möjliga boendeplatser.

Det är staten som har det huvudsakliga ansvaret för mottagandet av skyddsbehövande utifrån nuvarande lagstiftning men lagändringar som påverkar kommunernas roll kommer troligen ske inom kort.

Kommunstyrelsen har begärt nämndens yttrande över remiss av Flyktingmottagande med anledning av händelseutvecklingen i Ukraina senast den 25 maj 2022. Remissinstanser är arbetsmarknadsnämnden, kulturnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, idrottsnämnden och samtliga stadsdelsnämnder.

Ärendet

Inriktningen för stadens hantering är att staden i grunden klarar mottagandet inom ramen för nämndernas ordinarie uppdrag men att det i vissa fall kan behövas förstärkning av de processer och verksamheter som redan finns på plats. Spannet mellan Migrationsverkets olika scenarier visar på svårigheten att förutse händelseutvecklingen vilket betonar vikten av att stadens verksamheter följer utvecklingen och står beredda, men också redan nu ges förutsättningar för ett förstärkt arbete.

De verksamhetsområden som särskilt berörs i ärendet är förskola, skola, arbetsmarknad samt socialtjänst. Nedan är en sammanfattning av det som berör Kungsholmens stadsdelsförvaltning.

Förskoleverksamheten

Staden har ett ansvar att tillhandahålla förskoleplatser. Om det blir ett större mottagande av barn som har behov av förskola kan det leda till att flera lokaler behöver sättas i bruk. Inventering av lokaler pågår men det är också en risk att färdigställa lokaler som sedan inte tas i bruk. Verksamheterna behöver även se över möjligheten med personal som pratar ukrainska och ryska.

Öppna verksamheter

Öppna verksamheter så som öppen förskola, seniorträffar, fritidsverksamhet, parklekar och medborgarkontor utgör viktiga resurser och kan komma att behöva anpassas och förändras efter större behov. I de delar av staden där det finns evakueringsboenden och mer långsiktiga boenden är det särskilt viktigt att se över nya behov. Inför sommaren kan det behövas fler sociala aktiviteter och

ett större fritidsbehov vilket innebär att verksamheterna bör planera för förstärkta insatser och bemanning.

Uppsökande verksamhet

Vid stort ökat inflöde av flyktingar till Stockholms Centralstation och stadens hamnar kan bemanningen behöva förstärkas genom att resurser tas från olika förvaltningar i staden eller civilsamhället.

I krig har kvinnor och barn en högre risk att utsättas för våld och övergrepp så väl innan de lämnar hemlandet, som under flykten, och i det nya landet. I sammanhanget behöver särskild hänsyn tas till gruppen kvinnor och barn med funktionsnedsättning som riskerar en dubbel utsatthet mot bakgrund av sin funktionsnedsättning. Utifrån detta kan det uppstå ökade behov av resurser för arbetet med att motverka prostitution och människohandel.

Ensamkommande barn och unga

I dagsläget är två procent av de flyktingar som kommer från Ukraina ensamkommande barn och unga. Om antalet ensamkommande barn och unga skulle öka kraftigt behövs fler jour- och familjehem, vilket kräver mer resurser för att kunna utreda dessa hem samt följa upp vården. Det kommer också krävas mer resurser för barn- och ungdomsutredarna som ska utreda behoven hos barnen/de unga. Ersättningsnivåerna för mottagande av ensamkommande barn från Migrationsverket är lägre än vad de var när staden tog emot som flest ensamkommande under 2015. En stor ökning av antalet ensamkommande barn och unga, med de nya ersättningsnivåerna, skulle innebära en ekonomisk belastning på stadsdelsnämnderna.

Boendelösningar

Migrationsverket har signalerat att kommunerna behöver bistå i boendefrågan på kort sikt och även under vistelsetiden i Sverige, med ersättning från staten. Regeringen arbetar, tillsammans med berörda myndigheter, fram ett förslag till lagändringar för att åstadkomma en jämnare fördelning av flyktingar över landet där en anvisningsmodell ska tillämpas.

Äldreomsorg, LSS och ekonomiskt bistånd

Frågan om rätt till ekonomiskt nödbistånd och till någon form av äldreomsorg och insatser inom LSS är exempel på frågor som är oklara. Det är i dagsläget okänt hur snabbt de frågetecken som finns kommer att kunna rätas ut

Kommunikation och rådgivning

Bedömningen är att målgruppen kan ta till sig digital information men att det fortfarande kan behövas personlig rådgivning och där är Welcome House, stadsdelarnas medborgarkontor och kontaktcenter viktiga delar i detta.

Ekonomiska konsekvenser

Kostnadsersättning från staten ska sökas för insatser och förstärkning som inte ålägger kommunerna utifrån en tillämpning av gällande lagstiftning. Staden kommer driva denna fråga i samverkan med Sveriges kommuner och regioner (SKR). Då det i nuläget inte går att förutsäga hur många flyktingar som kommer, går det inte heller att säga exakt hur stora förstärkningarna kommer att behöva vara inom respektive område. En del av de ökade kostnaderna följs enligt stadens budget också av ökad budget i form av prestationstilldelning. Stadsledningskontoret har dock bedömt att vissa behöver utökande anslag tidigt. Detta är bland annat stadsdelsnämnderna, som föreslås få en budgetjustering om totalt 13 mnkr för att anpassa och förstärka öppen verksamhet riktad till målgruppen. Ersättningen kan exempelvis gå till öppen förskola, fritidsverksamhet, medborgarkontor, sommarlovsaktiviteter med mera. Medlen nycklas ut till stadsdelsnämnderna med hjälp av resursfördelningsmodellen för barn-, kultur- och fritid.

Stadsledningskontoret ska, tillsammans med berörda förvaltningar, följa verksamheternas kostnader som kan härledas till flyktingmottagandet från Ukraina och föreslår att nämnderna i samband med stadens kommande större uppföljningsärenden ska kunna ansöka om ytterligare budgetjustering.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom förvaltningen. Ärendet är behandlat i rådet för funktionshinderfrågor och pensionärsrådet samt förvaltningsgruppen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig bakom tjänsteutlåtandet. Förvaltningen instämmer i det som stadsledningskontoret redovisar gällande svårigheter i planeringen utifrån osäkerheten kring antalet flyktingar som kommer att komma till staden. Det som är viktigt framöver är att staden direkt går ut med ny information till stadens förvaltningar och nämnder när den finns tillgänglig. Förvaltningen emotser gärna ett inriktningsdokument för äldreomsorgen när dagens frågetecken inom området har blivit utredda. Det kommer också vara viktigt att staden har en övergripande samordning på ett strukturerat och tydligt sätt för att undvika eventuella problem i samverkan mellan olika förvaltningar och verksamheter.

Förskole- och skollokal

I nuläget har Kungsholmens stadsdelsnämnd inga tomställda lokaler att tillgå, inte heller några lokaler med tidsbegränsande bygglov. Om behov uppstår kommer förvaltningens lokalenhet att bistå av en eventuell inhyrning av nya lokaler.

Ekonomiska konsekvenser

Som stadsledningskontoret också konstaterar är det i dagsläget svårt att bedöma vilka ekonomiska konsekvenser som kan förväntas. Ur ett ekonomiskt perspektiv är det fördelaktigt att vissa insatser såsom antalet inskrivna barn och elever i de pedagogiska verksamheterna finansieras genom prestationsavläsningar. Det är svårare att bedöma huruvida de budgetjusteringar som föreslås för att förstärka öppna verksamheter för målgruppen är tillräckliga. Förvaltningen delar stadsledningskontorets uppfattning om att den lägre ersättningen för ensamkommande barn och unga kan komma att innebära en ekonomiska belastning för stadsdelsnämnderna.

Jämställdhetsanalys

I tjänsteutlåtandet beskrivs hur kvinnor och barn, och särskilt de med funktionsnedsättning, är extra utsatta grupper i krig. De kan utsättas för prostitution och människohandel. Det är viktigt att uppmärksamma och arbeta mot detta.

Ann-Christine Hansson
Stadsdelsdirektör
Kungsholmens
stadsdelsförvaltning

Anna Hamlin
Avdelningschef
Kungsholmens
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Remissmissiv
2. Tjänsteutlåtande från stadsledningskontoret

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Ann-Christine Hansson, Stadsdelsdirektör	2022-04-22
Anna Hamlin, Avdelningschef	2022-04-22